

MUZEJSKO DRUŠTVO SRBIJE

PROGRAM RADA

Predlog Radne grupe za program MDS

(Usvojen 08.11.2001. na Osnivačkoj skupštini MDS)

Muzejsko društvo Srbije (*MDS*, u daljem tekstu Društvo) oživljava spontano u okviru opšteg procesa promena u Srbiji i oformljuje se kao neophodna strukovna asocijacija. Da bi funkcionisalo kao steciste profesionalaca, Društvo na svojoj Skupštini održanoj 26. Oktobra 2001. godine u Narodnom muzeju u Beogradu, donosi **P R O G R A M** u kome zaposleni u muzejima Srbije prepoznaju sebe, i svoje građanske i nacionalne interese kao sopstvene ciljeve. Programom se Društvo izjašnjava o pristupu svojim osnovnim c i l j e v i m a, istovremeno postavljajući sebi z a d a t k e za ostvarivanje tih ciljeva. Aktivnosti, kao i način, tj. metodološki sistem za izvršavanje tako postavljenih zadataka takođe uključen je u Program Društva, čime taj dokument dobija sve elemente sistematskog akcionog plana.

1. Programski cilj:

RAZVIJANJE MUZEOLOGIJE I MUZEOGRAFIJE

Društvo ima trajnu obavezu razvijanja i povećavanja efikasnosti principa organizacije muzeja muzeologije kao nauke ali i muzeografije kao naučne discipline, tj. prakse zaštite i čuvanja pokretnih kulturnih dobara i nacionalnog, regionalnog i svetskog nasleđa. Društvo taj svoj cilj prepoznaje ne samo kao suštinski interes svojih članova, nego kao i jedan od osnovnih principa funkcionisanja muzeja. Taj svoj prvenstveni cilj Društvo ostvaruje aktivnostima u okviru tri osnovna zadatka:

- unaprediti zaštitu kulturnog, umetničkog, istorijskog, prirodnog i tehničkog nasledja;
- sistematski valorizovati i razvijati muzeoloske metodologije; i
- osavremenjivati prezentaciju nepokretne baštine.

1.1. zadatak:

Unaprediti zaštitu kulturnog, umetničkog, istorijskog, prirodnog i tehničkog nasledja

A K T I V N O S T I:

1.1.1 Jačanje uticaja Društva na kulturnu politiku

Društvo se oseća pozvanim da ocenjuje, kritikuje i učestvuje u kreiranju ukupne nacionalne kulturne politike i planiranju njenih pojedinih manifestacija. Društvo inicira donošenje, doprinosi razvijanju i osavremenjuje dokumenta o zaštiti kulturnog, umetničkog, istorijskog, prirodnog i tehničkog nasledja Srbije.

1.1.2 Podsticanje zajedničkih projekata

Sa uverenjem da se poboljšanje, unapređenje i povećavanje efikasnosti muzejske struke može postići boljim povezivanjem postojećih kapaciteta, Društvo ulaže napore u podsticanje razmene informacija i stručnjaka, kao i ohrabrivanje zajedničkih projekata srodnih muzeja. Posebnu pažnju Društvo poklanja multidisciplinarnim i međunarodnim projektima. Društvo prihvata programe saradnje na državnom i međudržavnom nivou, ali i samo pokreće, organizuje i realizuje zajedničke projekte na nedržavnom nivou. Gostovanje i razmena stručnjaka nezaobilazan je metod podsticanja zajedničkih projekata, kao i modernizacije rada muzeja, a takodje i međusobne provere primene kako muzejskih standarda, tako i profesionalne etike. Te aktivnosti Društvo ostvaruje kroz rad komisija i sekcija za modernizaciju muzeja Srbije odnosno za programe i istraživanja, kao i za kontakte sa međunarodnim muzejskim asocijacijama (ICOM i dr).

1.2. zadatak:

Sistemske valorizovati i razvijati muzeološke metode i metodologije

Društvo je uvereno da je organizaciji muzeološke službe u Srbiji potrebna modernizacija, kao i da se to može ostvariti samo dobro osmišljenom, planiranom i efikasno organizovanom aktivnošću uz opštu podršku.

A K T I V N O S T I:

1.2.1. Procena stanja, utvrđivanje nedostataka i analiza uzroka

Procena i valorizacija stanja u muzejima Srbije, kao i istraživanje programske i istraživačke delatnosti u njima, omogućuje pravi uvid i usmerava aktivnosti, kao što i stvara uslove za efikasno raspoređivanje snaga u okvirima Društva. Omogućuje takođe evidentiranje muzeja i galerija muzejskog tipa Srbije kao bazičnog dokumenta Društva, odnosno planiranje osnivanja novih muzeja i galerija i uticanje na vlasti u vezi s tim.

1.2.2. Modernizacija rada

Društvo podstiče modernizaciju rada muzeja u Srbiji, kako radom na specijalističkim programima tako i socio/kulturološko/istorijskim istraživanjima muzejskih delatnosti. Društvo donosi ili inicira ili organizuje donošenje Plana akcije za modernizaciju. Plan ili više njih, sadrži definisane ciljeve – pomake u odnosu na postojeće stanje, zadatke, aktivnosti kojima se zadaci ostvaruju, nosioce aktivnosti, rokove za dovršenje rezultata, kao i parametre za njihovu verifikaciju. U tom pogledu, od najveće je važnosti izdavačka produkcija kao bitan faktor razvoja muzeologije.

1.2.3. Formulisanje savremenih standarda

Društvo pokreće i organizuje razradu standarda i kriterijuma u muzejskoj delatnosti radi uskladjenog razvoja muzeja u Srbiji, kao i održanja pravog nivoa institucionalnog rada. Pri tom je jedan od prioriteta poslova iniciranje i organizovanje donošenja kriterijuma za kategorizaciju muzejskih predmeta (po matičnim muzejima), a takođe i merila za kadrovske napredovanje.

1.2.4. Kritička provera napretka u razvoju muzeologije

Obezbeđivanjem javnosti muzejskog rada Društvo omogućava javno iskazivanje profesionalnih stavova kao i proveru praktično/teorijskih rezultata. Na redovnim smotrama manjeg obima, stručnim konferencijama i simpozijumima (najmanje jedanput godišnje) u zemlji i inostranstvu, kao i redovnim kongresima Društva (svake četvrte godine) porede se i kritički valorizuju rezultati napora za unapređivanje muzeologije.

1.2.5. Staranje o strogom primenjivanju standarda i kriterijuma

Društvo se zalaže za striktnu primenu muzeoloških principa, ne samo kroz primenu muzejskih standarda, već i profesionalnog kodeksa tj. kodeksa profesionalne etike (*ICOM-ov kodeks, cf. Statut Društva*), kao i za proverljivost ili sankcionisanje mogućih zloupotreba. U tom //smislu, Društvo kritički ukazuje i raspravlja o slučajevima kršenja standarda, kriterijuma i konvencija. Te aktivnosti Društvo ostvaruje kroz rad komisija i sekcija za muzejsku standardizaciju.

1.2.6. Formiranje informativne mreže

Društvo se zalaže za osavremenjivanje protoka sakupljenih informacija, što podrazumeva pored kompjuterizacije muzeja, takodje i utemeljenje muzejskog informativnog i dokumentacionog sistema za teritoriju Srbije, kao adekvatnog razvoja nacionalne muzejske mreže, sa idejom da u budućnosti preraste u Muzejski informaciono-dokumentacioni centar.

1.3. zadatak:

Osavremenjivati prezentacije pokretne baštine

Društvo prati i proučava savremene kulturne pokrete i promene u shvatanju posredovanja informacija o kulturnom nasleđu. Društvo javno ukazuje na potrebu i zalaže se za stvaranje klime aktivnog odnosa prema tradicionalnim i novim pristupima izlaganja.

A K T I V N O S T I:

1.3.1. Uvođenje novih koncepcija i tehnologija

Društvo otvara pitanja novih tendencija i koncepcija u prezentaciji pokretne baštine, kritikuje prevaziđene oblike muzejskog rada i predlaže uvođenje novih pristupa i tehničkih rešenja.

1.3.2. Razvijanje sistema lobiranja i marketinga

Društvo pomaže i podstiče pronalaženje sponzora, donatora i pokrovitelja za profesionalne projekte, opremu, obnovu, izdavaštvo, savetovanja, putovanja.

2. Programski cilj:

POBOLJŠANJE STATUSA MUZEALACA

Ocenjujući status zaposlenih u muzejima Srbije u proteklim decenijama kao društveno zapostavljen i materijalno ponižen, Društvo se zauzima za poboljšanje položaja svojih članova, muzejskih profesionalaca. Dostojanstven socijalni status i snažan javni društveni uticaj članova

su komplementarni delovi suštinskog cilja koga Društvo namerava postepeno i trajno da ostvaruje kroz aktivnosti u okviru sledećih zadataka:

- podizati i održavati socio-ekonomski nivo rada muzejskih profesionalaca i
- uzimati aktivno učešće u donošenju odluka od interesa za muzeje i muzejsku struku.

2.1. zadatak:

Stvarati uslove za podizanje i održavanje socio-ekonomskog nivoa rada muzejskih profesionalaca

A K T I V N O S T I:

2.1.1. Praćenje i analiziranje društvenog i materijalnog položaja muzeja i muzealaca

Društvo sprovodi redovna istraživanja društvenog, pravnog, radnog i materijalnog položaja svojih članova, i o tome sastavlja izveštaje i analize, koje podnosi članstvu, prezentuje na skupovima muzealaca i kulturnih radnika, dostavlja državnim organima, institucijama koje se bave politikološkim, sociološko-ekonomskim i kulturološkim istraživanjima, i informiše srodne asocijacije i ostale zainteresovane. Na godišnjoj Skupštini Društva prezentuje se članstvu sta se postiglo tokom prethodećeg perioda, kao redovna verifikacija uspeha na planu unapredjenja muzeologije, poboljšanju statusa muzealaca, kao i na planu stručnog usavršavanja.

2.1.2. Podizanje javne svesti o značaju muzeja i poslenika muzejske delatnosti

Društvo se stara da zainteresuje i osvoji savremene informativne medije na celoj teritoriji Srbije, radi obaveštavanja javnosti o aktivnostima na zaštiti pokretnih dobara, objašnjenja društvene uloge i značaja institucija zaštite, kao i zaposlenih u muzejima; radi obučavanja i upućivanja javnosti u korišćenje muzejskih projekata kao specifičnog resursa razvoja. Te aktivnosti Društvo ostvaruje kroz rad komisija i sekcija za informisanje, tj. pritisak na javnost i na strukture vlasti. U tom smislu Društvo se stara o javnoj prezentaciji muzeoloskih aktuelnosti, kao i iskazivanju sopstvenih profesionalnih stavova ili teorijsko/praktičnih rezultata kroz: (a) rad Foruma muzeja (pokretna institucija, tj. prema potrebi, od muzeja do muzeja), (b) izdavanje Biltena MDS, kasnije časopisa MDS, i (c) kreiranje i ažuriranje I-net sajta MDS.

2.1.3. Saradnja sa strukovnim sindikatima

Društvo prati rad strukovnih sindikata i, po potrebi, saraduje sa njima u borbi za poboljšavanje radnih i socijalnih uslova delovanja svojih članova. Društvo može imati interesa da se uključi ili da posreduje u pregovorima između sindikata i poslodavaca.

2.1.4. Primenjivanje i kontrolisanje primene etičkog kodeksa

Primena etičkog kodeksa jeste osnovni vid ukazivanja na dignitet muzejskih profesionalaca. Efikasnim radom Suda časti Društvo se stara o očuvanju ugleda muzejskih profesionalaca, a time stvara uslove i mogućnost da utiče i na poboljšanje društvenog statusa članova. Te aktivnosti Društvo ostvaruje i kroz rad komisija i sekcija za kontrolu primene muzeoloskih standarda i profesionalne etike.

2.2. zadatak:

Uzimati aktivno učešće u donošenju odluka od interesa za muzeje i muzejsku struku

A K T I V N O S T I:

2.2.1. Učestvovanje u donošenju propisa

Radom svojih organa Društvo ostvaruje direktan uticaj na poboljšanje zakonske i podzakonske regulative, s ciljem da se obezbedi bolji položaj muzeja i muzealaca u društvu, ali i kvalitetnije delovanje muzeja. Društvo se zalaže i za donošenje posebnog Zakona o muzejima što bi moglo biti put ka efikasnijem i funkcionisanju službe za zaštitu pokretnih kulturnih dobara, jer bi sve pravne odredbe koje se odnose na muzeje i muzejsku delatnost bile sakupljene na jedno mesto, a ne rastrkane po neprepoznatljivom sistemu.

2.2.2. Uticaj na nadležne vlasti

Društvo lobira i vrši pritisak na predstavnike i institucije vlasti (na različitim nivoima) služeći se ne samo nastupima u javnosti (Forum, seminari, Kongres i glasila), na godišnjoj Skupštini Društva, nego i kroz rad komisija i drugih radnih tela kojima se u neposrednom kontaktu sa donosiocima odluka obrazlaže opravdanost zahteva Društva. Bitno je povezivanje muzeja radi autoritativnog zastupanja muzejske službe i muzejskih profesionalaca, a takođe i povezivanje sa strukovnim udruženjima u cilju zajedničkog pritiska na javnost i vlast radi poboljšanja ekonomskog statusa muzealaca, ali i radi kontrole primene/povrede etičkog kodeksa.

3. Programski cilj:

STRUČNO USAVRŠAVANJE I EDUKACIJA

Društvo podstiče i doprinosi permanentnom podizanju nivoa stručnosti svojih članova i ostalih zaposlenih u muzejima, smatrajući to neophodnim uslovom za držanje koraka sa trendovima u struci, tj. opštim razvojem muzeologije u Svetu. To je celovit i obuhvatan cilj koji u sustini omogućava na jednom planu razvoj muzeologije, ali i zaštitu profesionalnih interesa profesionalaca, na drugom. Osim toga, Društvo se zalaže i za osavremenjivanje pedagoškog rada muzeja.

3.1. zadatak:

Permanentno profesionalno usavršavati muzejske stručnjake

Društvo stvara klimu, ukazuje i obrazlaže potrebu stalnog usavršavanja zaposlenih u muzejima, da bi se, s jedne strane, ekspertski nivo muzejske službe podigao i održao na profesionalno elitnom nivou, a s druge, da bi muzeji mogli da obavljaju aktivnije, kompleksnije i zahtevnije funkcije u kulturi.

A K T I V N O S T I:

3.1.1. Usavršavanje kroz rad institucija MDS

Učestvovanje u radu i praćenje rada institucija Društva kao što su Forum muzeja i organizovanja savetovanja bitan je vid profesionalnog usavršavanja.

3.1.2. Informisanje o mogućnostima i organizovanje razmene stručnjaka sa muzejima iz drugih zemalja

Razmena stručnjaka srodnih institucija osnova je za bolju buduću saradnju, dakle rad na zajedničkim projektima, ali takođe i podiže pojedinačni nivo stručnosti.

3.1.3. Organizovanje kurseva, kampova i seminara

Društvo pokreće specijalističke i druge tečajeve i kurseve, škole, centre za obuku, predavanja, vežbe, ili se uključuje u već postojeće i to na dva paralelna nivoa: za stručnjake i za različite zainteresovane grupe. Društvo prati sisteme organizovanja takvih tečajeva na međunarodnom nivou tj. u susednim zemljama i informiše svoje članstvo o mogućnostima pohađanja.

3.1.4. Organizovanje stručnih ekskurzija

Organizovanjem ekskurzija i drugih manje formalnih manifestacija Društvo pomaže razmenu znanja i informacija, a takođe i razvoj kontakta među kolegama, kao i bliže upoznavanje sa baštinom na različitim područjima Srbije, i drugih prostora.

3.2. zadatak:

Pratiti i procenjivati napredak u usavršavanju

Društvo razrađuje kriterijume i parametre za praćenje napredovanja svojih članova i o tome pravi izveštaje i analize.

A K T I V N O S T I:

3.2.1. Organizovanje smotri muzealaca

Društvo redovno, povremeno i periodično organizuje savetovanja, konferencije, simpozijume i kongrese svojih članova i drugih zainteresovanih, na kojima se porede i valorizuju rezultati razvoja i usavršavanja.

3.2.2. Vrednovanje individualnog progressa

Društvo prikuplja podatke i evidentira informacije o napredovanju i usavršavanju svojih članova i njihovim stručnim, naučnim i drugim stvaralačkim rezultatima. Društvo takođe nastoji da učestvuje u davanju zvanja i viših zvanja zaposlenih u muzejima, odnosno da daje mišljenje o kandidatima. Na svojim redovnim smotrama i u svojim glasilima Društvo odaje priznanje uspesima u individualnom usavršavanju i obaveštava o tome širu javnost. Povezivanje sa naučnim institucijama od posebne je važnosti kako prilikom specifičnih istraživanja, tako i pri sticanju stručnih zvanja.